

Animaatiouutisia

koonnut Harri Römpötti

Jo toisena vuonna peräkkäin Tampereen lyhytelokuva-juhlien kansainvälisen kilpailun pääpalkinto meni animaatiolle. Sen sai ranskalaisen Marie Baccoun *Un Jour*, joka on nuoren tekijänsä ensimmäinen oppilastyö. Herkän runollisessa elokuvassaan Baccou käyttää tietokoneanimaatiota uudella tavalla. Mustavalkoinen *Un Jour* on piirretty sähkökynällä tietokoneen ruudulle ja näyttää puupiirrokselta.

Kansainvälisen kilpailun parhaan animaation palkinto meni tsekkiläisen Michaela Pavlatovan *Az na veku* -elokuvalle, joka kuvaa avioliiton pettymyksiä eri animaatiotyylillä sekoitettuna kotifilmeihin häistä. Pavlatovan *Repete* palkittiin Tampereella viime vuonna. *Grand Prix'n* sai viimeksi Marjut Rimmisen *Many Happy Returns*.

Kotimaisessa kilpailussa sai tuomariston erikoispalkinnon Mariko Härkösen ja Ismo Virtasen *Jääkarhu* soitti kerran Afriikkaan. Kunniamaininnat menivät Ulla Bergströmin, Teija Nykäsen ja Lauri Pitkäsen *Jasso-pätkille* ja Kai Lappalaisen tietokoneanimaatiolle "43". Nuorisoraati antoi palkintonsa Ulla Bergströmin piirretylle *Apinain kuningas* näkee jälleen. Elokuvatyöläisten Napinpainajat-yhdistys palkitsi *Jääkarhuun* ja kunniamainitsi Tommi Riionhelmon ja Hannu Lajusen *Rieku ja Raiku* -pätkät. Sarjainfo onnittelee.

Muutoin Tampereen juhlien animaatio-ohjelmistossa esiteltiin tällä kertaa *Tex Avery*, *Marjut Rimmisen* ja *Katariina Lillqvistin*. Lillqvistin komeiden nukkeanimaatioiden lavasteista oli

koottu komea *Taikalyyhty*-näyttele, joka toi ansaitusti esiin elokuvien lavastajan *Minna Soukan*. *Meksiko-teeman* sisällä oli myös animaatioita, joista *Carlos Carre-ran* tuotanto paljastui kiintoisimmaksi. Myös abstraktien musiikkianimaatioiden edelläkävijä *Oskar Fischingerin* tuotanto esiteltiin.

Tampereella kokoontuivat myös suomalaiset animaationtekijät Animaatioklinikan puitteissa. Klinikka on toiminut jo 15 vuotta, mutta on vasta hiljattain järjestäytynyt viralliseksi yhdistykseksi, jossa on satakunta jäsentä. Yhdistykseen voivat liittyä niin harrastajat kuin ammattilaisetkin. Sen osoite on Animaatioklinikka – Suomen Animaationtekijät ry, Fredrikinkatu 14 A 8, 00120 Helsinki.

Kafka-trilogiasta ja *Tyttö ja sotamies* -elokuvasta maailmanmainetta niittänyt *Katariina Lillqvist* tekee parhaillaan uutta elokuvaa *Ksenia Pietarilainen*. Se perustuu vanhaan kansantariinaan ja sijoittuu 1700-luvun Pietariin. Ensi-iltaa kaavaillaan ensi maaliskuulle seuraaville Tampereen festareille.

Viime sarjakuvafestivaaleilla Helsingissä vierailut saksalainen animaattori *Mariola Brillowska* työskentelee projektin parissa, jonka puitteissa olisi tarkoitus tuottaa piirrettyjen sarja, joka perustuisi kuuden kirjailijan teoksiin.

Mukana olisivat muun muassa *Art Spiegelman* ja *Rosa Liksom*, jonka suostumuksen Brill-

Marie Baccou:
Un Jour

elokuvien oikeuksien hyödyntämiseksi.

Disney uutisoi

valkokangasuutuuskiaan aina vain pidemmälle tulevaisuuteen. Seuraava ensi-ilta on kiinaan sijoitettava *Mulan*. Sitten tulevat jo aiemmin tiedetyt projektit eli Pixarin tuottama hyönteisaiheinen uusi tietokoneanimaatio *A Bug's Life*, *Fantasian* jatko-osa

ja *Tarzan*.

Viimeksi on ilmoitettu tuotantoputkeen päätyneen elokuvien *Allantis* (ohj. Kirk Wise ja Gary Trousdale), *Dinosaur* (entistä realistisempaa tietokoneanimaatiota kuulemma), *Kingdom of the Sun* (Roger Allenin ohjaama Inkojen kaupunkiin sijoittuva tarina), *Treasure Planet* (John Muskerin ja Ron Clementsin ohjaama tieteisversio Aarresaaresta) ja *Toy Story 2* (Pixarin jatkoa).

Myös muut isot Hollywoodin studiot ovat ryntäämässä elokuvateattereihin pitkällä animaatioillaan. Foxin ensimmäinen yritelmä, Don Bluthin luotsaama *Anastasia* nähtiin jo meilläkin. Seuraavaksi Foxilta on tulossa futuristinen teiniseikkailu *Planet Ice*.

Warnerillakin on melkoinen liuta animaatioita työn alla: ritariseikkailu *The Quest for Camelot* jo kuluvaksi kevääksi, tieteisjuttu *Iron Giant* ja musikaaliversio *The King and I* ensi vuodeksi. Ja kalkkien ääninä kuullaan tietysti leffatähtiä.

Muilla studioilla ja tuottajilla on lisäksi tekillä ainakin puolenkymmentä pitkää animaatiota ja kaikilla on kehitelyasteella ties kuinka monta projektia.

Sehän tiedetään, että Japanissa on tuotettu ani-

maatiota hurjempaa tahtia kuin Hollywoodissa – ainakin ennen nykyistä hyökyä. Muuallakin Aasiassa on runsaasti animaatiostudioita, jotka ovat kuitenkin tehneet enimmäkseen alihankintaa muille. Esimerkiksi *Batman*- ja *Simpsonit*-sarjoja on animoitu Aasiassa.

Nyt aasialaisetkin mielivät laajentuneille markkinoille omilla tuotteillaan. Etenkin Korean 60:stä animaatiostudiosta monet ovat ryhtyneet kehittämään varsinkin sarjoja tv-markkinoille. Tarkoitus on kääntää rahavirrat niin, että aasialaiset studiot pääsevät ideoimaan animaatioita mutta länsimaiset yhtiöt olisivat mukana osatuottajina tai jakelijoina.

Erytyskiihokkeena ovat valtavat lelu- ja muut animaatioiden oheistuotemarkkinat. Hurjimpien amerikkalaisten veikkausten mukaan 5-10 vuoden sisällä maailman jokaisessa animaatiotuotannossa on mukana aasialainen osatuottaja.

Ja Euroopassa arvioitiin viime vuonna maailman animaatiotuotannon kasvaneen 300% muutamassa vuodessa ja olevan jo 25% koko audiovisuaalisen alan markkinoista (siis paljon muustakin kuin valkokankaille levitetävästä elokuvasta). Eurooppalaisenkin animaation kerrotaan saaneen osansa kasvusta. Pitkiäkin elokuvia ollaan jo tuottamassa tiittävästi ainakin Ranskassa, Saksassa, Tanskassa, Italiassa, Ruotsissa ja Englannissa.

Eli mahtaako maailma kohta hukkuu animaatioon? Suomenkin telkkarissa esitetään erilaisia animaatiotarjoja ennätystahtia, niin ettei perässä edes väliä pysy. Edellä listatuista elokuvateatterituotannoista melko varmasti osa jää jo Suomen markkinoiden ulkopuolelle ja sopii epäillä, mahtuvatko kaikki edes Amerikan valkokankaille.

lowska kertoi saaneensa Helsingin vierailullaan. Brillowska tuottaa, ohjaa ja käsikirjoittaa sarjan sekä suunnittelee sen ulkoosan. Brillowskan mukaan rahoitus alkuteoksien filmausoikeuksien ostamiseen ja projektiin esituotantoon oli jo loppuvuodesta järjestyksessä.

Annecyn animaatiofestivaali, tuo Euroopan suurin alan kokoontuminen, on päätetty järjestää vastedes joka vuosi. Päätökselle ei ole pelkästään hurrattu, sillä animaattoreiden kansainvälisen liiton Asifan suositusten mukaan festareita ei pitänyt järjestää ajallisesti turhan lähellä. Nyt Annecy liippaa likeltä ainakin Zagrebia ja Stuttgartia. Ranskan Annecyssa juhliataan animaatioita siis taas 26.-31. toukokuuta.

Steven Spielbergin

Dreamworks-studio ei ole menestynyt aivan niin hyvin, kuin alunperin toivottiin. Loppu vuoden aikana yhtiön pitäisi saada aikaiseksi hittejä. Eniten toiveita panostetaan Egyptin prinssiin, Dreamworksin ensimmäiseen koikoillan animaatioon, joka kertoo Mooseksesta. Animaatioiden voittomarginaali kun kuuluu olevan isompi kuin tavallisten leffojen – siis silloin kun ne menestyvät. Egyptin prinssin Yhdysvaltain ensi-iltaa kaavaillaan

joulukuulle.

Dreamworksilla on tuotannossa myös tietokoneanimaatiot *Antz* (vuodelle 1999) ja *Shrek* (2000) ja Simpsonista tuttujen Will Finnin ja David Silvermanin ohjaama *The Road to Eldorado* (1999). Leffojen ääniksi on pestattu posketon liuta toinen toistaan tunnetumpia tähtinäyttelijöitä.

Dreamworks osallistuu myös Wallacella ja Gromitilla menestyneen englantilaisen Aardman-yhtiön ensimmäisen pitkän vaha-animaation *Chicken Run* tuottamiseen. Sen ohjaa Nick Park yhdessä Peter Lordin kanssa ja siinä esiintyvät brittilänsä ja jenkki-kukko eivätkä tutut Wallace ja Gromit.

Disney laajentaa animaatiotoimintaansa entisestään. Tämän vuoden aikana yhtiö aikoo julkaista videoina viisi elokuvaa, jotka eivät tule olenkaan teattereihin. Videomarkkinoiden laajentamiseen innostaa Aladdinin jatko-osa, joka tuotti yksin Yhdysvalloissa 200 miljoonaa taalaa. Videouutuuksiin kuuluvat *Pocahontasin*, *Leijonakuninkaan* ja *Viidakkokirjan* jatkot, Ray Bradburyn tekstiin perustuva *The Wonderful Ice Cream Suit* ja Hayao Miyazakin *Kiki's Delivery Service*. Viimeksimainittu lie nee Disneyn ensimmäinen koikeilu ostamiensa Miyazakin